

ELŐFIZETÉS

BELSZER:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKRE:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETMÉNYEK:

4-határon petik sor egyenként 30 fillér,
minden követhetőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 10.

Leskovácot elfoglalták a bolgárok.

(Csapataink megszállották Ivancjiát.)

Budapest, november 9. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Jaszlowieotól északra a Stripa alsó folyásánál és Czartorysktól nyugatra a Stry melletti visszavertük az oroszok támadásait. Egyéb ujság nincs.

Olasz hadszíntér:

A helyzet változatlan. Több támadást, melyet az Isonzó harsvonalon Zagora ellen, a Dolomitokban Col di Lana ellen és Stilf nyereg ellen intézett az ellenség, visszavertük.

Délkeleti hadszíntér:

Montenegról határon a helyzet változatlan. Szerbiában küzdő os. és kir. csapatok egyike megszállotta Ivanjiát, egy másik csoport visszavetette az ellenséget az wanjica-kraljevoi ut mentén levő magaslati állásaiból. Német csapatok elűzték az ellenséget Kraljevotól délre levő elsáncolt állásaiból. Trstenicktől délre zászlóaljaink harcban állanak. Krusevác vidékén küzdő német hadosztályok déli irányban nyomulnak elő. Bolgárok elfoglalták Leskevacot. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A harmadik Isonzó csatában 5887 olaszt, közöttük százhat tisztet foglyul ejtettünk. Míután ezen védelmi harcok természetében rejlik, hogy a védőnek kevesebb alkalma van foglyokat ejteni, mint a megszállóknak, megállapítható, hogy a támadó nagy vereségeket szenvedhetett, ha az állásokat védő csapatok több mint ötezer foglyot ejtettek. Az olaszok véres veszteségei óriásiak voltak. A hullák hegyei feküdtek állásaink előtt. Az olasz kétségbeesett áttörési kísérletekre most né-

hány nyugodtabb nap következett. Kisebb támadásokat visszavertünk.

A szerb offenzíva előrehalad. A Keleti Express belgrád-nis-szófia vonalát, kivéve az Alexinao melletti kis részt, amely azonban a szerbokra nézve tarthatatlan, az ellenségtől megtisztítottuk. A nis-útskúbi vonalat a bolgárok már régebben megszállották.

Az orosz fronton kisebb támadásokat visszavertünk, ezen támadásokat azonban nem lehet nagyobbabásu offenzív vállalkozás részeként tekinteni.

Városatya-választások

Arad, november 9

A háboru alatt szünetel a párt-politika. Szünetel az országos politikában, annál inkább szünetelnie kell a vidéken, ahol a béke idején is csak a képviselő-, vagy a városatya-választások adtak alkalmat a politikai nézetkülönbségek érvényesítésére és összeütközésére. Ma tagadhatatlanul sokkal komolyabb gondok hárulnak a polgárokra, mint az, hogy politikai elveik megnyilatkozására módot keressenek.

A hossza nyult háboru alatt megüresedtek képviselői mandátumok és gazdátlanokká váltak törvényhatósági bizottsági helyek. Törvény nem intézkedett arról, hogy ezeket a helyeket a háboru végéig betöltetlenül hagyják. Meg kellett tartani tehát a választást. A választásokra való jelölés pedig a politikai pártok dolga. Hogy azonban ez se csináljon a háboru alatt pártpolitikát, a pártok között írott megállapodás nélkül is az a gyakorlat fejlődött ki, hogy a háboru alatt mindenki megtartja a maga helyeit. A háboru után, a várva várt boldog béke idején azután hódítson kerületet, új helyeket az a párt, amelyik tud. Annál is inkább, mert a választók nagy része, akiknek segítségével az egyik, vagy másik párt hódítani akarna, a közelmúltban Orosz-Lengyelországban, most pedig Szerbiában hódít új kerületeket a monarchia és szövetségünk részére. Becsüljük meg az ő százszor nagyobb jelentőségű munkájukat azzal, hogy az itthoni politikai térhódításokat az ő szerencsés hazajövetelükig, a velük való együttműködésig halasztjuk el.

Az aradi munkapártot a háboru kialakult politikai gyakorlata vezette, mikor a város három kerületében megüresedett négy helyre jelöltet állított. A négy hely közül három elhalálozás, egy pedig eltávozás folytán üresedett meg. Mind a négy helyet olyan férfit töltötte be, aki a legutóbbi országgyűlési képviselő-választásokon, tehát akkor, amikor a politikai elvek az utolsó alkalommal megnyilatkozhattak, a munkapárt jelöltjére, Tisza István grófra adta a szavazatát. Kabdebó János dr., akit az egyik aradi ujság függetlenségi pártinak mond, a képviselő választásoknál a Tisza István ellen indított adáz pártharc fölött azzal adott méltatlankodásának kifejezést, hogy ki-

Bezárul a gyűrű a szerb sereg körül.

— Oroszok támadása a riga-dünaburgi vonalon. —

Berlin, november 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Jelenteni való esemény nincs. A franciáknak arra irányuló kísérleteit, hogy Ilsefirsten, tőlük elragadott árokreszt visszahódítsák, megghiusítottuk.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Rigától nyugatra és délre, Jakobstádtól nyugatra és Dünaburg előtt az oroszok támadásait tegnap is minden eredmény nélkül folytatták. November hetedikéről nyolcadikára virradó éjszakán ellenséges csapatok Dünaburgtól nyugatra benetoltak elől fekvő állásunk egy keskeny részébe. Csapataink ellentámadással ismét visszavetették őket és egy tisztet és háromszázhetvenkét főt legénységet fogtak el.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

Az éj folyamán különböző helyeken járőr-harcok voltak.

Linsingen tábornok hadcsoportja.

A Stry melletti, Komarowtól északra sikeres ütközetben háromszázhatvanhat oroszot elfogtunk.

Balkán hadszíntér:

Kraljevóttól délre és Krusevácól délre az ellenséget utóvédállásai-
ból kivetették. Csapatuk folytatják az előrenyomulást. A déli Morava
balpartján rohammal elfoglaltuk a Gjunis mellett emelkedő magaslato-
kat. A kruseváci zsákmány mintegy ötven ágyura (köztük tíz nehéz), a
foglyok száma pedig több mint hétezerre emelkedett.

Bojadjeff tábornok hadserege november hetedikén este Alexináctól
északnyugatra, valamint Nistól nyugatra és délnyugatra elérte a déli
Moravát és délről előrenyomuló más bolgár seregrészekkel együtt elfog-
lalta Leskovácot. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

lépett a függetlenségi pártból és Tisza
Istvánra szavazott.

Annyira kívül rekesztette az aradi
munkapárt a politikai szempontokat,
hogy a jelöltek megválasztásánál ke-
rülte a pártéletben exponált szerepet
vivő, a harcok élén álló személyeket.
Olyanokat jelölt, a kik egyéni érde-
meik, állásukkal járó hatáskörük és
ismert szakképességeik révén nem-
csak méltók arra, hogy a törvényha-
tóságnak tagjai legyenek, de ép ezen
tulajdonságaik miatt a város parla-
mentjének van szüksége arra, hogy
munkabírásukat, ambíciójukat városi
közcélok részére megszerezze.

Mindezek ellenére az aradi füg-
getlenségi párt a város második ke-
rületében fölveszi a küzdelmet és a
munkapárt jelöltjével szemben ellen-
jelöltet állít. E mellett pedig olyan
szemrehányásokat hangoztat, hogy a
munkapárt nem volt hajlandó pak-
tumra, határidőre szóló megegyezésre
és egyebekre.

A függetlenségi pártnak minden-
esetre jogában áll a jelölés és a harc
is. Akkor azonban, a mikor a füg-
getlenségi párt olyan helyre állít a
maga pártprogramja alapján jelöltet,
a melyet eddig munkapárti ember
töltött be és a mikor a megüresedett
helyek mindenikét a munkapárt hive
viselte: akkor a függetlenségi párt
csak önmagát illetheti azzal a vád-
dal, hogy a háboru alatt pártpolitikát
csinál.

Csak ennyit kell az egészről tisztá-
zni. A munkapárt nem akart poli-
tikai harcot; amit tett, oly elv alap-
ján tette, amely a háboru alatt az
egész országban érvényesült. A sze-
mélyi részét úgy oldotta meg a jelölés-
nek, hogy az ellen még független-
ségi párti oldalról se férhet szó. Ami
speciálisan a második kerületben be-
töltésre váró helyet illeti: erre a
munkapárt Zimmermann Károly dr.-t,
a közkórház igazgató főorvosát lép-
tette föl. Nagytehetségű, országos híri-
sebész, akinek tudománya békében és
háboruban egyaránt igen sokat és
nagy szerűt művelt. Amikor a béke
első tennivalói között az új, modern
közkórházat kell majd Aradon tető-
alá hozni, a legnagyobb szükség van
arra, hogy ő a város törvényhatósá-
gának ebben a komoly és nagy szak-
tudást igénylő feladatban támogatá-
sára legyen. Es bizonyára nem lenne
illő a város törvényhatóságától, ha e
feladathoz Zimmermann Károly dr. köz-
reműködését, mint külső segítséget
akarna igénybe venni s ha nem adna
erre igazi teret, módot és hivatottsá-
got azzal, hogy Zimmermann dr.-t a

városi törvényhatóság tagjai közé be-
vonja. A második kerület polgárai
bizonyára megértik ezt az erkölcsi
kötelességet és kétségtelenül ismerik
Zimmermann dr.-nak egyéni kiváló-
ságait. Ezeknek a komoly szempon-
toknak érvényesülése lesz és kell
hogy legyen a vasárnapi választás —
és nem politikai harc.

Oroszország egy nagy tábor.

(Tavasza várható csak döntés.)

Tavaszi tudósítás.

Kopenhága, november 9.

Oroszország a háboru új fázisában.

Krisztiania. A Morningpost pé-
tervári levelezője táviratozza lap-
jának:

Oroszországban most az összes tén-
nyezők óriási erőfeszítéssel azon dol-
goznak, hogy az egész országot egy
nagy táborra változtassák. Az összes
gyárakat, amelyek a hadsereg részére
szükséges hadiszerek előállításával
foglalkoznak, az állam letoglaltta és
mindazokat az iparosokat, akiket
ezekben a gyárakban alkalmazhat-
nak, a frontról visszahívták. A vasuti
alkalmazottakat katonai fegyelemnek
vetették alá. Oroszország — írja a
levelező — a nagy háboru új fá-
zisában áll.

Orosz fronton lesz a döntés.

Kopenhága. A Politiken a világháboru
kilátásairól a következőképen ír:

A németek törekvése, hogy még a szí-
goru tél beállta előtt elfoglalják Dánaburgot
és Rigát, az orosz katonai közkézete sze-
rint azért nem fog eredményre vezetni, mert a
németekkel szemben álló orosz csapatok már
elegendő municióval vannak ellátva. Pedig döntés
ebben a háboruban, annak jelenlegi állása
mellett is, csupán és kizárólag a keleti
fronton képzelhető.

Minden nézet megegyezik arra nézve, hogy
nyugaton milliós hadseregek körülfogó, nagy
harcú ténykedésére nincs elegendő hely, míg
keleten a döntő csatának semmiféle terapeu-
tisége nincs. A főkérdés: Németország min-
dent felülmúló szervezőképessége, vagy pedig
Oroszországnak kifogyhatatlan emberanyaga
fog-e végezetül felülkerekedni?

Mint hogy pedig Oroszország végzetes ve-
reségeit ebben az ez-tendőben ki nem lever-
heti, több mint valószínű, hogy döntés itt a
lejjebb esetben is, csak a tavaszra várható.

Oroszország Japán ősi ellensége.

Hamburg. A Hamburger Fremdenblatt-
nak jelenik Kopenhágából: Az a segítség,
amelyet Japán Oroszországnak nyújt, egyre
növekvő visszatetszést kelt a japán nép köré-

ben. Tokiói táviratok jelentik, hogy agitáció
indult meg Japán municiónak Oroszország
részére való szállítása ellen. A japán egye-
temek hallgatói fölhevítést bocsájtottak ki, a
mely Oroszországot Japán ősi ellenségének
nevezi s azt mondja, hogy a nemzet ellen
való árulás, ha fegyvert és municiót adnak a
vetélytársnak, amikor erre Japánnak is szük-
sége van.

Megégett aradi urinő.

Aradi Közlöny szerkesztőségétől.

Arad, november 9.

Megdöbbenést és a legmélyebb részvétet
keltett az a tragikus baleset, amely ma dél-
előtt Sági Henriknek, a Főcsere budapesti
biztosító intézet főügyvédjének lakásán annak
feleségével történt. Ságiné padlólelkek melegi-
tése alkalmából oly súlyos égési sebeket
szerezett, hogy, az orvosok véleménye sze-
rint, menthetetlen.

Délelőtt tíz óra tájban történt a katasztrófa.
Az urinő, miután férje, aki maga is beteges-
kedik az utóbbi időben, kilenc órakor elment
hazuról, a konyhában levő gázmeghajtót be-
gyújtatta a cseléddel és vizet melegített egy
edényben, hogy abban parkett-lakkot langyo-
sítson. A használati utasítás szerint a tény-
mást tartalmazó edény dugóját a melegítés al-
kalmával el kell távolítani, mert a lakban
lévő illó alkatrészeknek távozniuk kell. Ságiné
nem vette ki a dugót és az rövid idő múlva
a meleg következtében durranással kivágódott.
A lakk az edény száján sieteregve kiömlött, a
gázmeghajtó lángjánál tüzet fogott és a láng-
nyelv magassra esepődv meggyújtotta a köz-
vetlen a reso mellett álló és ijedtében tehe-
tetlenül vált urinő haját. Egy pillanatnál rö-
videbb idő alatt tűzbe borult a rajta lévő,
könnyű szöveteiből készült pongyola is. A la-
kásban lévő cselédeány unője kiabálására a
konyhába szakadt, de mikor látta, hogy az
mint a fánya egész testében ég, ahelyett, hogy
segítségére sietett volna, lefutott az udvarra és
segítségért kiabált.

Mire a házban lakó Csizy Odón dr. neje
felsietett Ságiék lakásába, hogy a rettentő kí-
nok között vergődő urinőnek segítségére le-
gyen, már késő volt, mert addigra annak teste
harmadfoku égési sebekkel volt borítva, oly-
annyira, hogy ujjnyi terület sem maradt rajta
épen. Zimmermann Károly dr. kórházigazgató
nyújtotta az első segélyt, tanácsára az időköz-
ben hazakeresztett férj, beszállította élet és ha-
lál közt vergődő feleségét a kórházba, ahol
azonnal a műtőterembe vitték és sebeit gyógy-
kezelés alá vették.

A katasztrófa híre őszinte és igaz részvé-
tet keltett mindenütt. Ságiékkal baráti viszony-
ban álló családok körében azért is nagy a
konsternáció, mert a mélyen sujtott férj-
nél szívbajt állapítottak meg az orvosok és
épen most készült arra, hogy szanatóriumba
vonuljon baja gyógyítása céljából. A példás
családi életet élő házaspár november 30-án
akarta házasságának huszonötödik évfordulóját
a legszűkebb körben megünnepelni.

Raggel három órakor nyert értesülés sze-
rint Ságiné állapota változatlanul vészes.

A becsület, kötelesség és józan
ész parancsolja, hogy jegyezzünk
hadikölcsönt.

Románia ágyúit és fegyvereit a monarchia szállította.

(A király magának tartotta tenni a döntést. — Koronatanács lesz Bukarestben.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, nov. 9.

Bratlanu nyilatkozik a kamarában.

Bukarest. A parlament összehívása előtt koronatanács lesz. A kamara ülésén Bratlanu nyilatkozik a helyzetről.

Ferdinánd király dönt Románia beavatkozásáról.

Lugano. A Temps mai számában nagy cikkben foglalkozik a román kérdéssel. Konstatálja, hogy az entente mellett hallatlan energiával folyik az agitáció és ez a közhangulatban nem is talál terméketlen talajra, de a király útjában áll az izgatók sikerének. A francia lap szerint Ferdinand ezt jelentette ki Filipeskunak:

— Nem akarom, hogy a nemzet általi megvalósulásának én legyek az akadálya. De az alkalmas perc megérkezését én látom a legjobban. Ez pedig meg nem következett belőlem!

A Temps egyben rámutat arra, hogy a viszony Bukarest és Szófia közt egészen bizalmas. A két balkáni állam jó egyetértését mutatja, hogy a bolgár seregeket visszavonták a román határról, hogy azokat az Égei-tengerpart egyes fenyegetettebb részeire küldjék.

Románia nem kockáztathat meg egy háborút.

Stockholm. Az Aftonbladet Románia problémája címmel a következőket írja:

A román politikusok a háború kezdete óta azon a nézeten voltak, hogy a győzelem az emberanyag nagysága, a pénz- és anyagtorrások gazdagsága folyton túltételező az entente lesz.

— Nekünk románoknak — mondogatták — csak be kell várnunk a kedvező időpontot, hogy aztán rövid és veszélytelen háborúval a legnagyobb nyereséget biztosítsuk magunknak.

Románia és a középponti hatalmak között állami szerződés nem volt, mely Romániát kötelezte volna a középponti hatalmak oldalán való beavatkozásba. Megállapodást csupán az uralkodók kötöttek egymás között és Károly királyban megvolt a jó szándék, hogy mindjárt a háború elején szavának helyét álljon. A román kormányférfiak azonban ezért a felelősségei nem vállalták s így az öreg királynak le kellett mondania szava beváltásáról.

A háború folyamán a román kormány két irányban viseltetett barátságátalans: a középponti hatalmakkal szemben: megtagadta a hadiszerkek Törökországba való átengedését és megtiltotta a román gabona kivitelét. Az utóbbival saját lakosságának és különösen az agráriusoknak okozott kellemetlenül nagy kárt, az előbbi pedig olyan kétélű fegyvernek bizonyult, amely most Románia ellen nyer alkalmazást.

Az által, hogy Bulgária rezolút állásfoglalásával megelőzte a kételkedő Romániát, óriási előnyhöz jutott szomszédjával szemben. Most már nincs szükségük a középponti hatalmaknak arra, hogy román területen a török hadi-

szerkeket Törökországba és így ez az ország egészen elveszítette minden jelentőségét rájuk nézve.

Ilyen körülmények között Romániának már nem lesz módjában, hogy csekély áldozattal nagy előnyöket biztosítson magának. A nagy kérdés ezek után csak az, hogy mit fog most tenni Románia: nyugodtan bevárja-e az eseményeket és feladja minden reményességét hatalma gyarapítására, vagy pedig élet-halálharcba bocsátkozik, melyben azonban kockázata sokkal nagyobb lenne, mint a remélhető nyereség. Oroszország Besszarabia odaigérésével csatolhatja Romániát, de ma már aligha segítene még a román fegyveres beavatkozás is az oroszok sorsán, mert a román segítség az entente oldalán nem sokat jelent. A román hadsereg ugyanis ágyúit és fegyvereit osztrák-magyar és német gyárakból szerezte be, neki nincsenek fegyvergyárai. Ha tehát bele is avatkozik a háborúba, nagyon hamar beállna a munícióhiány és ezzel a román hadsereg is ugyanarra a sorsra jutna, mint az orosz. Ezenfelül a szövetségesek éberén őrködnek a határon és nem várva be a román felkészülődést, azon a napon, amikor a román általános mozgósítási parancs megjelenik, már be is vonulnának hűtlen szövetségesük országába.

Mindezeknél fogva elég okunk van kételkedni abban, hogy Románia a középponti hatalmak ellen akciót kezd.

Románia megkapja a Szalonikiben maradt áruit.

Bukarest. A napokban vette kezdetét annak az árumennyiségnek az elszállítása, amelyet Románia különböző nyugateurópai államokból, Szalonikin keresztül megrendelt és amelyek a szaloniki-nisi vonal megszakítása miatt nem voltak elszállíthatók. Egyelőre mintegy ezer vagonról van szó. Az új utvonalt a következő: Szaloniki—Dedeagatsch—Szarazagora—Ruszcuk—Bukarest.

A harmadik hadikölcsön jegyzései Aradon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

Tegnapelőtt zárult az osztrák hadikölcsön jegyzése, melynek mozgalmasságát Nis bevételének híre nagymértékben fokozta. Sokan az örömhír hatása alatt jegyzéseiket felemelték. A számszerű végeredmény ugyan még nem állapítható meg, de a pénzügyi körök általában nagyon kedvezőnek ítélik az eredményt és egy milliárd többletet várnak az új kölcsönnél. A mai keddi nap nagy élénkséget hozott a magyar hadikölcsön jegyzésében is, amely bizonyára csak növekedő irányzatot fog mutatni a következő napokban. Legalább erre vall, hogy a vidék megmozdulása egyre nagyobb arányokat ölt és mint az előző kölcsönnél is tapasztaltuk, előreláthatólag az utolsó jegyzési napokban fog kumulálni.

A közönség körében az a nézet terjedt el, hogy a harmadik hadikölcsön költségeinek ára nagyobb, mint az előző két kölcsöné. Ez a nézet az osztrák hadikölcsön költségeinek

drágult és így azok, akik a jegyzési idő másik felében jegyeznek, 30 fillér „büntetéspénzt” kötelesek fizetni. Leméltelen és nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, hogy ez a nézet teljesen téves, mert a 30 filléres árkülömbözetnek az a természetes magyarázata, hogy a most kibocsátásra kerülő hadikölcsönök kivétel nélkül folyó november 1-étől kamatoznak, holott a november folyamán jegyzők tulajdoni része a jegyzett összeget november 1-je után bocsátja a kincstár rendelkezésére, tehát november 1-től a befizetés napjáig a kamatszolvény révén illetéktelen kamatot élvez. Ennek az időközi kamatnak a kincstár javára való megtérítésére szolgál a 30 filléres árkülömbözet a november 1-ét követő jegyzéseknél.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál a mai jegyzések: Kohn Margit 10.000 korona, Rehnitz Miksa 4000 korona, Sandtner Adolf és neje 2000 korona, Borsódi Mihály 500 korona, Herrman József 500 korona, Aradi községi polgári leányiskola 500 korona, Pálmai Vera 400 korona, összesen 17.000 korona. Az összes jegyzés eddig: 9.241.100 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál az utóbbi időben a következő jegyzések történtek: Battonya nagyközség 100.000 korona, Vertán Béla főhadnagy a harcterről 100.000 korona, Geller Ferenc kereskedő (Battonya) 100.000 korona, Wittmann Mariska 40.000 korona, Vertán Ettele országgyűlési képviselő 12.000 korona, G. B. 12.000 korona, Popper Sándor dr. (orosz hadifogoly) 10.000 korona, Zilbauer Ferenc 10.000 korona, Scherhag Pál mérnök (Berlin) 10.000 korona, Zöllner Adám 5000 korona, ifj. Koszka János 5000 korona, dr. Kaszler Edéné 2400 korona, Halász Jenőné 2000 korona, Seprős község 4000 korona, Weissberger Pál 4500 korona. Az eddigi összes jegyzések 5.750.000 koronára rugnak.

Az Arad-Osánádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma többek között özvegy Barkassy Kálmánné (Aldófalva) 50.000 koronát jegyzett. A végeredmény 3.500.000 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál Striffler Ferenc 6000 korona, Zahorán György (Békéscsaba) 4000 korona, Borsódi Miksa dr. 5000 korona, Molnár Ede 4000 és Kovács Jánosné 1800 koronát jegyeztek. Kisebb tételek 1800 korona, végeredmény 1.862.850 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál Tomka Pál 15.000 korona, Rédei Mihály 3600 korona, Bécsi Lidia 3000 korona, Leviczky Mihály 2000 korona, Pálffy testvérek 2000 koronát jegyeztek. Összes jegyzés 1.690.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 6000 koronát, összesen 957.350 koronát jegyeztek.

A Viktoria Takarékpénztárnál ma 5100 koronát, összesen 810.800 koronát jegyeztek.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma Hámory László dr. 50.000 koronát jegyzett. Az álladék itt 520.000 korona.

Az Általános Takarékpénztárnál Schneeberger Albert 10.000 korona, Kutányi Sándor főhadnagy 2000 koronát írt alá. A végeredmény 360.000 korona.

A kereskedők Hitelszövetkezeténél ma kis tételekben 12.800 koronát jegyeztek. A végálladék 970.800 koronára rug.

Jegyezzünk

a harmadik hadikölcsönre!

Elvesztette az entente a semleges országokat

(Olaszország nem akar téli háborút. — Kifogyott Franciaország emberanyaga.)

— Távirati tudósítás. —

Bern, november 9.

Ma már itt Bernben, amelynek diplomáciai irodáiba minden országból és minden frontról összeérnek az információk, kétségtelennek látják, hogy a szövetségesek további küzdelme egészen céltalan. Ezt a megállapítást nem hangulathépekből szűrik le, hanem adatokkal bizonyítják. A semleges országok magatartása döntő befolyással van a világháborúra és a semleges országokat az entente elvesztette. Görögországban a szövetséges hatalmak intrikái friss erővel indultak ugyan meg, de most már kizárt dolog, hogy Görögország összekösse sorsát a négyesszövetséggel. Hogy azután mindvégig semleges marad-e, vagy részt kér a nagy európai küzdelemből, ez teljesen a középponti hatalmak balkáni sikereitől függ. De ellenünk semmiesetre sem fordul.

Románia még habozik és az entente váratlan nagy győzelmei esetén, amiben a szövetségesek sem biznak már, talán csatlakoznak hozzájuk, azonban diplomáciai iparkodások és ígéretek legfeljebb gúnyos mosolyra keltik a bukaresti kormányterfiakat. Ferdinánd király meg akarja mindvégig őrizni semlegességét, amelyre — a román felfogás szerint — a háború végén — semmiesetre sem fog ráfizetni.

Eppen nem érdektelen, hogy az olasz közhangulat a balkáni események következtében most már fokozottan követeli a békekötést. Az olaszok pénze elfogyott és a fél év óta tartó olasz háború megmutatta, hogy kapzsi mohóságukkal egyáltalán nincsen arányban hadseregük és tehetetlen bevezetésük.

Tegnap olyan kitűnő és betolyásos újság, mint a *Stampa*, bár burkoitan, de annak a véleményének adott kifejezést, hogy ha a bábor előtti ajánlatot a monarchia most ekszkomtainá, Olaszországnak gondolkodnia kellene az ügylet realizálása felett.

— Minden áldozatot megér, ha menekülünk a téli háború borzalmaitól — vélekedik az olasz újság.

Pedig úgy áll a helyzet, hogy amit akkor ingyen megkaptak volna, ahhoz ma már semmi áron nem juthatnak.

Itteni diplomáciai körök minden körülmények között konstatálták, hogy a békőz, de legalább is egy részleges békőz közlemb állunk, mint a balkáni háború előtt. Egyáltalán nem lehetetlen, hogy Franciaország lesz az első, mely lépéseket tesz abban az irányban, hogy a Németország által elfoglalt területek visszanyerésének feltétele mellett, békét kérjen. Franciaország gazdaságilag még kibírná a háborút, de nincs katonája, hiszen már a 17 éves fiúk is a harctéren vannak. A reváns eszméjét Poincaré növelte nagyra. Ez szerezte meg a múltban népszerűségét és ez fogja mihamarabb bukásba vinni. A legközelebbi perspektíva tehát — reméljük, hogy ez a jövődömondás szintén beigazolódik — a francia közvélemény visszavonulásával az az egész francia politika megváltozása, a békepart feldőkerekedése, Franciaország kiválása a szövetségesek közül, ami példátlan sebességgel siettetné az egész világháború befejezését.

* Letört szárnyak. (Nagy artista-dráma az Apollóban). Ritkán történik meg, hogy mozdíráma könyvekig indítsa meg a nézőközönséget. Az Apolló legutóbbi műsorszámára „Versenyfutás a halállal” című nagy dráma ezzel a mély hatással volt a nézőtérre. Mindenben párosul ehhez a nagysikerű filmhez az Apolló szardai és csütörtöki új műsorára kitzött „Letört szárnyak”, amely az artistavilág forró levegőjéből ragad ki egy megrázóan érdekes történetet. Hatalmas cirkusz áll előttünk a vakmerő mutatványokat látunk. A cirkusz levegőjén keresztül finoman szőtt szerelmi história épül föl, amelynek a befejezése megdöbbentően tragikus. A főszerepet Fern Andra, a tüneményesen szép moziszínésznő játssza. A dráma rendezése olyan művészi munka, amelyben ritkán van részünk. A nagystílusú artista-dráma mellett bemutatásra kerül az új barctéri sorozat is.

* Karácsonyi Album cím alatt mint minden esztendőben, úgy az idei karácsonyra is egy díszes Albumban összegyűjtve jelenti meg a Bárd Ferenc és Testvére közismert budapesti zeneműkiadó cég a f. évben népszerűsége jutott kedvet zeneműveket. Valóságilag ajándékszámú megye gyönyörű album, tekintve, hogy majdnem 100 oldal tartalmú kötetben foglal zeneművek értéke egyenként vásárolva 100 korona értéket képvisel, míg így együtt az egész Karácsonyi Album 4 korona, díszkötésben pedig 6 korona. Az albumra a kiadó cég esakis november hó 30-ig fogad el megrendeléseket, mivel az osak anyai példányban lesz előállítva, ahány megrendelés arra december 1-ig Budapestre a cég Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatti kiadóhivatalához beérkezik.

* Fölt, amely tisztít. (Hanny Weisse film az Urániában.) A színház mai slágere két szempontból is méltán megérdemli a közönség érdeklődését: Elsősorban is főszereplője Hanny Weisse, akit már régen láttunk ily hozzáértő nagy szerepben. De a filmnek rendezése és felvételei is az elsőrangú film értékek sorába emeli. Tartalma pedig annyira érdekfeszítő és megkapóan szép, hogy minos az egész hosszú, négyfelvonásos műben egyetlen egy jelenet sem, melynél ellankadna a nézők figyelme. A fővárosi elaliból meriti témáját, megrázó realizmussal, mindamellett igen sok finomság is van benne. Több részében betekintést nyújt a világáros nagy árulázanak üzemébe és elénk tárja azokat a veszélyeket, melyeknek szép női alkannazottak ki vannak téve. — *Megterés, a legszenzáciosabb Schildkraut-film* az Uránia legközelebbi slágere.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: „Egy test két lélek”, színmű.

Csütörtök: Gyöngyvirág kisasszony” operett.

Péntek: „Tatárjárás” operett.

Szombat: „Táncos huszárok” operett, új betanulással.

* Egy test, két lélek. Lindau Pál világhírű darabja Bassermann Rudolf a nagy német művész számára íródott. Berlinben Reinhardt színházában pár százszor adták, a bécsi Deutsches Volkstheaterben szintén óriási sikert aratott, a Vigaszínház sikerrel adta elő. Nem a szigorú irodalmi értelemben vett színmű, egy szerep a zseni számára, Bassermannnak a lelki motívumok nagy mesterének alkalom egy megrendítő nagy alakításra, a többi csak epizód, környezete a nagy művész munkájához statiszták. Hallers államügyész lelki betegsége, a tudósok között sok diskusszióra alkalmas adó jeltevésnek a kételkedésnek egyik esete bázis a darabhoz a nagy ellentétek összekötése a probléma, mely a negyedik felvonásban a szanatóriummal végződik. Megrázó, idegfeszítő jelenetek sorozatában elvész minden más mellékkörülmény, a főalak imponáló nagy szerepe a néző figyelmét utolsó pillanatig leköti. Bevezetése nem drámai, a nagybeteg Hallers az éjjel csavargó, nappal államügyész hős szanatóriumba megy, a darabnak vége. *Hidveghie* volt a főszerep, kidolgozott művészi munkát produkált. Mellette *Della* póznéi küli játéka tetszett. Hosszu idő óta ma először lépett fel *Heppasne* kis szerepenek minden szavat az ő sajátos meleg művészi finomsága hatotta át. *Varnai, Kertész* szokottas jók voltak. Hogy a közönség hűvösen fogadta a darabot, annak oka a tüdőtlen színház is. (W.)

* A színház hírei. Egytest két lélek. Lindau Pál rendkívül hatásos színdarabját íróként meg ma a társulat, melynek tegnapi bemutató előadása zajos sikert aratott. Holnap Köpf Kálmán és Bajthay Mihály dr. nagysikerű aratott operettje a Gyöngyvirág k. a. szerepel a műsoron, melynek eddigi összes előadásai zsuolt házakat vonzottak. Péntek és szombaton két érdekes rapriz lesz egymásután. A Tatárjárás és A táncos huszárok, mind a ketőben a társulat első arói vesznek részt. Előkészületen „Pálka” a nemzeti színház legelső újdonsága, írta Gábor Andor, Legénybuesu Strausz Oszkár szenzáció operettje, a Király színház páratlan sikert aratott újdonsága, mindkettőből nap-nap után folynak a próbák.

* Az oroszok a Kárpátokban. Ezen a címen tartja meg előadásait a Vörös Kereszt egyesület szombaton és vasárnap a Kulturpalaóban. A tronton, nagyrésze ágyutüzben és puskaharc közepette készült történelmi értékű felvételek az orosz invázió hű tükrét adják vissza. Az oroszok előretörésével indul meg a sorozat, a betejező képek az ellenség fejvesztett menekülését mutatják már be. Szeghalmy Gyula polgári iskolai igazgató, aki a felvételeket egybegegyűjtötte, tartalmas magyarázattal fogja kísérni a képek vetítését. A szombat esti előadás fél 9 órakor, a vasárnap délutáni pedig fél 5 órakor kezdődik. Jegyeket kapni 2 kor., 1 kor., 80 fill., 60 fill., 40 fill. és 20 filléres árban. A legdrágább helyek a vetítés miatt a középben vannak a mentől jobban távolodnak előbbre és hátrább a sorok, annál olcsóbbak a helyek. Szerda déltől kezdve Smerzag H. és Fia kézimunka üzletében előre lehet megváltani a jegyeket mind a két előadásra.

* Psiander jön az Apollóba! Psiander Waldemar legújabb szerepében pénteken mutatkozik be az Apollóban.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Konstantinápoly, november 9. (Hivatalos.) A Főhadiszállás jelenti: Anafortánál tüzérőségünk megsemmisítette az ellenségnek Purnar-Tope meiletti ütegének egyik ágyuját, robbanást idézett elő az ellenség lőszerraktárában. A szakaszon folytatódott a szokásos gyakorlások és tüzérharc, bombavetés. Bombáink tetemes károkat okoztak az ellenséges lövészárkokban. Szed il Bahrnál fokozott ágyuharc.

Bécs. Dumba dr. washingtoni nagykövetet ötelsége november 4-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján lementették állásától.

Bécs. Burian báró külügyminiszter ma este Berlinbe utazott.

Bukarest. A minisztertanácsi határozat folytán teiszólják az összes mezőgazdasági vállalatokat, hogy bizonyos mennyiségű gabonát a katonai natoságnak jelentsek be. A hadügyminiszter felhatalmazást fog kapni, hogy a fenneknek, különösen vasnak, uszatynajóknak, vízi járműveknek rekvirálását végrehajtsa.

Woyrsch vezérezredes a székely bakákról.

(A brassói gyalogezred dicsérete. — Aradi minorita Orosz-Lengyelországban. — A bielovicskai erdő sirjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Az északi harctérről, Orosz-Lengyelország szívéből tért haza rövid szabadságra most az aradi minorita rendház egyik tagja d'Andrée Károly hitoktató. A minoriták derekasan veszik ki részüket a harctéri szolgálattól. Az aradi rendházból is több fiatal tagja a rendnek teljesít tábori lelkészi szolgálatot és épen ma adtuk hírül egyiküknek: Korom Pálnak harmadik ízben történő kitüntetését. A messze északon járt minorita, aki a brassói gyalogezred tábori lelkésze, sokat, érdekeset látott az ellenség földjén. Megfigyeléseiből ezeket mondta el az Aradi Közlöny munkatársának:

— Ezredünkről általánosságban annyit mondhatok: mindig és mindenütt megállta a helyét. A háboruban is sok szerepe van a szerencsének és a brassói bakáknak eddig nem tudott abból a szerencséből, hogy nagyon emlegetett hadiesemény részesei legyenek. Végigjártam az ezreddel Orosz-Lengyelországot és tudom, hogy minden kemény harcnál ott voltak a székely bakák. Amikor Ivangorod ostromára mentek csapataink: ezredünk állt tartalékban, hogy előressíessen, ha az első rohamban résztvevő 50. gyalogezred, amelynek dicsőségéről a hivatalos híradások is megemlékeztek, ellankadna. Az ötvenesek azonban nem lankadtak, végigcsinálták a döntő rohamot. Más alkalommal is épen ilyen helyzetben voltak derék székelyeink. Legutóbb azonban a Baranowiczinél folyt harcokban heves orosz áttörési kísérletet utasítottak vissza kitűnő katonáink. Ha csendes és nem nagy változatosságu is az ezred hadikronikája, ez nem akadályozza meg, hogy telebbvalói el ne ismerjék a brassói ezred kitűnő képességét. Woyrsch vezérezredes, akinek hadseregébe tartoztunk, külön ki is fejezte ezt az elismerését:

— A székely bakák kitűnően állják meg a helyüket mindig és mindenhol. Magatartásukkal teljesen meg voltam elégedve.

Van is valami esodálatos a székely legényekben. Valami, ami még a nyelvüket nem értő, beszédjükkel nem ismerős embernek is feltűnhet. Kemények, hidegvérűek, rettenthetlenek. Szívesen érintkeztem velük, tudtam beszélni velük úgy, hogy megoldódjék a természetükben levő bizalmatlanság, zárkózottság. Érdekes jellemeket, sajátosságosan flegmatikus egyéniségeket találtam köztük, de aggódót, vagy éppen ijedőst egyet sem. Egy este például, amikor egész nap az oroszok rohamát vártuk, lementem köztük az első lövészárkokba. Elbeszélgettünk.

— Azt vártuk — mondták a kérdésekre — hogy kapunk egy kis muszkát, de csak nem jött.

— Jó is, hogy nem jött — szóltam tréfásan — akkor bezzeg futottatok volna előlük.

— Már ilyet ne mondjon a főtisztelendő ur — válaszolt komoly méltósággal egyik székely baka. — Olyan muszkát nem teremtett az isten, aki elől mi megutnánk. Ide várjuk őket a szuronyunk hegyére.

— Az ám fiúk — folytattam — csak hogy a roham előtt a muszka ágyuk szólnak és a gránát ellen nem használ a szurony, az elől se hátrálnátok?

— Nézzé csak a főtisztelendő ur — mutatják — ott a szomszédban a második századot már félóra óta verik a muszka gránátok, de fut-e vissza közülük egy is? Mi se tennénk másképen.

Az oroszok néha még az egyes emberre is gránáttal lövöldöztek. Egyik bakánk szénát hozott be a fedezékek előtti rétről. Nyugodtan lépeget a szénaköteggel a hátán. Egyszerre csak robban mellette a gránát. A fedezékből aggódva néztük, siettettük volna a szemünkkel, pajtasai közül ki is kiáltottak hozzá, de a székely legény még csak meg se gyorsította a lépését, szépen, nyugalmasan jött-jött. Előtte, mögötte, oldalán egymásután még egy pár gránát vágódott le, de ő még azt sem nézte meg, hogy milyen messze volt tőle a halálos lövedék. Ez a székely flegma és ezt minden nap ezer embernél láttam.

A vidék, amelyen jártunk, szomorú. Az ember szíve elszorul a pusztulás láttára és nem is tudja megérteni: milyen nép, milyen ember az orosz, hogy így, ilyen barbár kegyetlenséggel feldurja, végigpusztítja a saját országát, a maga földjét. Arról például alig beszélhetnék, hogy milyenek az orosz falvak. Ahová mi az oroszok nyomán a mezeikről ellenség követésében eljutottunk, a falvakat égnek meredő kémények füstös, fekete mutatóujjai és köröttük hamu, szenes fa, korom, pernye jelezte.

Az orosz barbarizmusnak szinte alig hihető példája az, amit a hatalmas bielovicskai erdőben figyeltünk meg. Napokig vonultunk keresztül az erdősen. Az óriási őserdőt átmetező utak menten jobbra-balra sűrű egymásutánban trissen hatolt sírok. Egy-egy csoportban husz-huszonöt is, vagy még több. Néhány száz lépéssel odább megint egy csoport sír és megint egy. Százakra, ezrekre mehet a bennük nyugvók száma. És a sírfeliratok (ahol épen voltak) arról számoltak be, hogy csupa asszony és gyerek alussza itt álmát. A hadvezetőség nem titkolta aggodalmát: valami ismeretlen járvány pusztíthatott erre, csak ez magyarázhatja meg a sírok sokaságát. Hogy megismerkedjenek az esetleg katonáinkat is fenyegető veszéllyel, elrendelték több sír felbontását és az exhumáltak belső részeit a katonai vegyvizsgáló intézetbe küldték. A vizsgálat eredménye döbbenetes volt: azt állapították meg a tudós német bakteriológusok, akik a hadsereg szolgálatában állnak, hogy az őserdőben százával eltemetett orosz asszony és gyermeknép kivétel nélkül éhínségben pusztult el. Titkot nem ismerő német alaposággal kutatták ki a pusztulás rejtélyét is: az orosz hadvezetőség a korábban kiürített területek polgári lakosságát, a Visztula menti vidékek asszony és gyermekhadát, amikor még a várendszereknél folyt a harc, az orosz front mögé terelte. Elhajtották a lakosságot otthonából, de azzal, hogy mi lesz a hontalanok lett emberekkel, már nem törődtek. A bielovicskai őserdőbe is ezrével terelték be a kiürített területek lakóit, akik ott a fák rejtettségében, minden élelmezés nélkül, még kemplitőldektől is távol hetekig tengődtek a legrettentőbb nélkülözések közt, amíg tovább mehetek újabb nyomorgás felé. De százán és százán voltak, akik sem bírták ki

ezeket a rettenetes heteket: éhen pusztultak az őserdőben. Száz és száz sír hirdeti szenvedéseiket, halálukat. Az éhínségben, éhínségben elpusztultak szomorúan domborodó sírjai: ezek a gyönyörű őserdő fájó, feledhetetlen emlékei.

Désy Zoltán él?

(Híradás orosz haditogságból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

Messze idegenből, az oroszországi Wladivostokból egy fogoly magyar hadnagy levelet írt a hitvesének és közli vele, hogy Désy Zoltán nem halt meg, hanem orosz fogságban van. Bármennyire valószínűtlenül hangzik is az öröndetes posta, a remény sugarát vilámlantja meg. Hiszen olyan sokan nem tudnak belenyugodni abba, hogy a székely „méltóságos ur”, katonáinak bálványá eltűnt közéletünk porondjáról, ahol annyi küzdelmet vívott.

Az érdekes levelet Biró Frigyes hadnagy írta Szencen lakó feleségének, aki azt beküldte egy fővárosi lap szerkesztőségének a következő sorok kíséretében:

Mellékelten küldöm férjem lapját, amit orosz fogságból írt. Megelőzőleg értesítettem szegény Désy Zoltán elesteről, mivel ismertem őt személyesen. Amire a mellékelt lapon feleli, hogy Désy Zoltán nem halt meg, hanem orosz fogságban van. A lapban olvastam, hogy a hősi halált halt Désy Zoltán szobrára adakoznak, — ha csakugyan kétes a dolog Désy elesteről kérem hozzátartozóit tudatni, — akár e lapot megmutatni, de mindenek után aztán e lap szives visszaküldését kérem.

Szenc, 1915. nov. 6-án.

Tisztelettel

Biró Frigyesné.

Biró Frigyes tábori levelezőlapja a Wladivostok mellett fekvő Spasskoeből keltezve, így hangzik:

Spasskoe, 1915. szeptember 28.

Édes Erzsikém! Ma kaptam tőled egy keltezetlen lapot és egy táviratot. Betegségem miatt ne nyugtalankodjál, már elmúlt a most már teljesen egészséges vagyok. Vérhasban szenvedtem s majdnem három hónapot töltöttem kórházban, ahonnan június 10-én jöttem ki.

Ne táviratozzál, csak ha valami fontos esemény történik, mert az sokba kerül. Désy Zoltán nem halt meg, ő orosz togságban van.

Csak a ténykép nem akar megjönni, dacára annak, hogy azt epedve várom. Csókollak ezerszer mindnyájatokat a titeket végtelenül szerető Apukátok

Frigyes.

A háboru már nem egy rejtélyes esetet szült. Nem egyszer megtörtént, hogy a holtak véit hős élve megkerült. Örömmel akarjuk hinni, hogy Biró Frigyes hadnagy sorai a valóságot fedik.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára. :- :- :-

„Romániának Negotin felé kell előtörnie.“

(A russzofilek menteni akarják az entente hajóját. — Az „érvénytelen“ szerződések.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

A Vossische Zeitung balkáni tudósítója, Mario Passarge írja Bukarestből:

— Amikor a rikkancsok Bukarest utcáin először ordították, hogy a bolgár keleti partokat az orosz flotta bombázza, a román russzofilek szinte örjöngtek örömben. A száraz tényhez nemsokára legendák tapadtak s dagadtak, mint valami szappanbuborék. Tízezer orosz már partraszállt, nem, huszezer, harmincezer... Aztán megérkezett a jelentés, hogy az orosz flotta be sem fejezte akcióját gyorsan eltávozott. A szappanbuborék szétpukkant, s Filipescu, Jonesou és Mille lapjainak lármája is elült.

Ha igazságos akar az ember lenni, be kell ismernie, hogy ma nehéz dolguk van az oroszbarátoknak, hogy még csak annak látszatát is megőrizsék, hogy politikájukban van némi logika. Mindenféle sofizmával kell elokoskodniok a németek és szövetségeseik gyors előnyomlását Szerbiában, a bolgárok ellenállhatatlan sikereit, a szaloniki-i franciák és angolok siralmas kudarcát, a francia, olasz és orosz offenzíva sikertelenségét, mintán ezek mind, mint a román beavatkozás előfeltételei szerepeltek.

Tulságosan is világosak az orosz agitátorok ellenmondásai. Amikor a bolgár beavatkozás már több, mint bizonyos volt, de még nem történt meg, azt mondták: Ha ezt az eseményt nem előzzük meg, végleg lekéstünk. Amikor a bolgár hadsereg átlépte a szerb határokat, kijelentették: Még semmi sem veszett el, amíg a bolgár hadsereg nem egyesült a központiakkal. Ma azt modják, hogy gyors beavatkozással még mindig feltarthatják az események lefolyását, de ha a szerb hadsereg már eltűnik a föld színéről, akkor természetesen már minden késő. Soha sem volt még hecsajjtó szerencsétlenebb okoskodásaival. Még azt is kénytelenek voltak egy ízben bevallani, hogy a román beavatkozás most már csak arra volna jó, hogy az angoloknak időt szerezne Egyiptom védelmét előkészíteni.

Most már nincs szó arról, hogy a négyesszövetség mindenesetre győzni fog, sem pedig arról, hogy emiatt kell a központi hatalmak ellenségeinek oldala mellé állni, mert Románia öngyilkosságot követne el, ha a „halálraszánt központiak“ mellett foglalna állást. Ma már a fejszó: az entente súlydó hajóját megmenteni.

Különösen az „okos“ Take Jonescu blamirozta magát nagyon. Néhány hónap előtt még minden ékeszólásával amellet agítált, hogy Romániának Bulgáriával kell megegyezést keresnie s ma „Nagy Bulgária“ rémképét festi a falra s a bolgár örületről beszél, amely előbb a szerbeket akarja legyűrni, hogy aztán Görögországra és Romániára vessen magát. Azt hirdeti, hogy Románia tőlünk nem várhat semmit, ha megatartását a mi javunkra változtatná meg. Lapjában még nem jelent meg nyomtatásban az a szó, hogy „Besszarábia.“ Ma már beismeri, hogy ha Románia az ő politikáját követné, va banque játszana s olyan kalandba bocsátkoznák, amely majdnem kilátástalan. O, aki előbb a nemzeti érzést keltezte fel, azután — legalább azt hitte — a tények politikáját követte, most a szentimentalizmus fanakellen tengerebe vetette magát.

Ügyetlenül s elragadtatva a hévtől kiáltotta Filipescu a mult vasárnap erkélyéről a népnek és katonaságnak: „Megbuktattam az öreg Bratianu, megfosztom trónjától fiát is.“ Beesvágta birta rá arra, hogy leejtse álarát. O, a volt hadügyminiszter, lázadásra akarta bírni a katonákat, akik a rendre vigyáztak, ő és sajtója a kormány organumait már csak az árulók lapjának nevezik. De amit gyujtott, azt megint eloltotta azzal, hogy a király személyét is megtámadta. Filipescu nem áll olyan messze az anarchizmustól, mint a négyesszövetség a győzelemtől.

A kormány szándékairól nyilatkozni haszontalan találgatás lenne. Kétségtelen, hogy Bratianu valami módon kötelezte magát a négyesszövetségnek, s e szerződés egyik pontját képezte a munició-keresztülzállítás megakadályozásának kérdése. „A Roumanie“ legutóbbi számában utalt ismét Jonesou erre a megegyezésre, amelyet nem lehet eltagadni s amelyet teljesíteni kellene. Válaszában a kormány lapja nem vonta kétségbe a szerződés fennállását, csupán azt felelte Sonesounak, hogy ha szerinte a központi hatalmakkal kötött szerződés nem érvényes, mert azt a parlament nem hagyta jóvá, ugyanez áll az entente-tal kötött megegyezésre, amelyet szintén nem mutattak be a nép képviselőinek.

Hidagen szemlélve a dolgokat nem hallgathatjuk el, hogy Románia ma az általános mozgósítás nélkül rendelkezésre álló összes erőt a határon tartja, hogy nagy csapatelölásokat eszközöljék Szerbia északkeleti csücske felé, hogy az ellenzéki sajtó folytonosan hangoztatja: Romániának Negotin irányában kell előtörnie. Nem lehet tagadni, hogy Románia mai kormánya egyáltalán nem kétértelmű oportunitizmusnak hódol s a nép felheccelését bizonyos fokig, megengedte.

A négyesszövetség mindent megtett, hogy a maga részéről tényeket mutasson fel, amelyekkel Romániát elkápráztassa. E célnak hódolt elsősorban a szaloniki-i partraszállás is amelytől lavina-hatást vártak. De Bukarestben nagyon jól tudják, hogy a partraszállt csapatok nem elegendő számuak.

A négyesszövetség romániai hívei utolsó reményüket az oroszokba vetik. A bukaresti ellenzék egyik vezetője dicsekedett azzal a ténnyel, hogy ő volt az, aki bebizonyította az oroszoknak annak szükségét, hogy a Kárpáton átkeljenek, mert csak így tudják beavatkozásra bírni a románokat: nincs kizárva, hogy most ugyanilyen helyről birták rá az oroszokat Várna bombázására.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

A paraszt ember bankói.

(Két érdekes eset Aradmegyében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

— A parasztnak van most a legtöbb pénze — mondták egyértelműen az aradmegyei főszolgabírák, amikor az Aradi Közlöny szerkesztősége néhány héttel ezelőtt a véleményüket kérte ki fontos közéleti kérdésekben.

Hogy ez a megállapítás helyes, azt számos példa igazolja. A sok közül álljon itt a következő két eset:

— Néhány nappal ezelőtt — mondta Buja Sándor állami jószágigazgatósági titkár — amikor kint voltam barackai otthonomban, beállított hozzám a szomszédom, valami Busa Juon nevű irástudatlan román paraszt. Egy csomó bankót rakott elé és ijedten kérdezte tőlem, hogy mennyi lehet ez? Megolvastam a pénzt. Négyezerkétszáz korona volt. Megmondtam Juonnak, hogy négyezerkétszáz korona.

— En nem tudom mennyi az, — felelte értelmetlenül.

— Kétezerszáz pengő — magyarázom. — Hát aztán honnét szerezted ezt a sok pénzt?

— Hát kérem, nekem volt két ököröm, a mit harmadéve négyezerkétszáz pengőért vettem. Gondoltam, hogy én nem tartom tovább ezt a két jószágot, mert télire nem étetem, ugye se használhatom; ott álljon tavaszig az istállóban? Elhajtottam a vásárra. Nagyon sokan kaptak utána, míg végre valaki megvette tőlem és egy csomó bankót nyomott a kezembe. En nem is tudtam, hogy mennyi, csak most hallom a tekintetes urtól, hogy kétezerszáz pengő.

— Bizony. Egy ökörért eszetven pengőt kaptál Juon.

— Aztán meggyszor leolvastam neki a képhasu százásokat és odaadtam. Nem akarta elvenni. Azt szerette volna, hogy én tegyem el, mert ő nem mer magánál tartani ennyi pénzt. De én nem fogadtam el. Amikor a zairos bugyellárisba belegyűrte az ezeket, szomorú képpel fordult hozzám:

— Osztan mondja tekintetes ur, nem lesz ebből baj?

— Miért lenne?

— Hogy ilyen sokat adtak a két ökörért. Nem hamis ez a pengő?

— Megnyugtattam a remegő embert, aztán megkérdeztem tőle:

— Hát most mit csinál az ezzel a nagy vagyonnal?

— Bizony én nem tudom, majd megbeszélem otthon az asszonygyal.

Aztán elhallgatott és talán még mindig azon töpreng: mit kezdjen ő most azzal a tényleg bankóval.

A másik eset Magyarpécskán történt. A magyarpécskai plébános nagy agitációt fejt ki a templomban a hadikölcön érdekében. Azt magyarázza a hívőknek, hogy nagyon hasznos és istennek tetsző dolgot mivel az, aki nem őri a bankót a ládájában, hanem kamatoztatja és ezzel is győzelemre segíti legyvereinket.

Hétlőn aztán beállított a plébánoshoz egy 70 esztendőes tőporódott anyóka, akinek különben a határban vagy 80 hold kővér földje van.

— Olyan szépen beszélt tegnap a főtisztelendő ur, hogy én is akarok adni a hadikölcön javára. Elhoztam ezt a négyezerkétszáz pengőt, tesszen odaadni a magas kormányynak.

A plébános szabadkozott, hogy ő nem veszi át, menjen a néni a bankba. Az anyóka azonban kioldosta a kendő sarkából a bankókat és az asztalra tergette. A főtisztelendő uram alig tudott szóhoz jutni a bámulattól.

— Hiszen ez a pénz már nem jó, — mondta — ezek a százások husz évvel ezelőtt voltak érvényben.

Az öreg paraszt asszony vagy negyedezszázada őrizte a négyezerkétszáz forintot a ládájában. Ha akkor a bankba viszi, ma meggyszor annyit érne.

Foglyul ejtettük a szerb sereg ötöd részét.

(Oriási hadiszákmány Nisben. — Eltoglalták a bolgárok Alexinacot. — Elértek a németek a bolgár jobbszárnyat.)

Távirati tudósítás.

Szófia—Budapest, november 9.

Negyvenkét ágyu és hétszáz vasuti kocsi a nisi szákmány.

Szofia. (Hivatalos.) Csapatunk folytatják a megvert szerbek üldözését. A Moravát az egész arevonál hosszában elérték és hozzálítottak a folyón való átkeléshez. Nisen kívül a Morava völgyben kezünkben vannak **Alexinac, Vlasotince és Leskovao** városok. Makedoniában meghódítottuk **Tetovo** városát. A többi fronton nincsen változás.

Nisbe bevonulásunkkor csapatunkat a lakosság virágosóval, hurrá-kiáltásokkal fogadta s felszabadítókat üdvözölték katonáinkban. A szerb katonák az erősség elesét megelőző zavart arra használták fel, hogy a várost kifoszták. A Nisben és környékén ejtett szákmány teljes listája még nem készült el, amennyire eddig ismeretes a szákmány 42 várágyuból, sok ezer fegyverből, nagyszámu tölténnyel megtelt ládából, sok lőszerkocsiból, teherszállító szekérből, 700 vasuti kocsiából (közül 100 keskenyvágányra alkalmas kocsi), legnagyobb részük megrakva élelmiszerekkel, hadiszerekkel, sok teherautomobilból, egyéb járműből, óriási mennyiségű egészségügyi anyagból, 12 fertőtlenítő készülékből, 100.000 katonai fehérneműből, 500 új tüdőkádból, számos sátorfelszerelésből, 500 szivattyúból áll, ezenkívül a Nis körüli csatatereken nagy számban hevernek szerbek által elhagyott táboriágyuk, géptegyverek, puskák. Különböző hadszíntereken foglyul ejtett szerbeket még nem szállítottuk el mind. Eddig csak a Nis körül ejtett foglyok száma ötezer. Szövetségeseink szakadatlanul üldözik az ellenséget, seregeik már a nyugati Moraváig nyomultak, ezt több helyen átlépték, miközben Kraljevo, Trstenik, Paradin és Varvarin városokat megszállták. Szövetségeseink most **Krusevácnál** állanak. (A jelentés kiadása óta már eltoglaltuk a szerk.)

Negyvenöt ezer szerb fogly és háromszáznegyven ágyu.

Berlin. A Berliner Tageblatt szerint a szerb foglyok száma a tegnapi ejtett háromezerral negyvenöt ezerre emelkedett. Ágyukban a szerbek háromszáznegyvenet vesztek és pedig kétszázhatvanat **Mackensen**, nyolcvanat a **bolgárok** szákmányoltak. Ezen kívül több mint százezer fegyver, számos géppuska, tizenöt aknadobó és nagy hadikészletek estek kezünkbe.

Vándoruton a szerb kormány.

Luganó. A szerb kormány és a diplomaták **Mitrovicát** is elhagyták és utban vannak a montenegrói határ felé.

Defenzívában a szerb csapatok.

Páris. A Journal jelenti Szalonikiból: A francia csapatok defenzívába mentek át. Az összeköttetés a szerb csapatokkal, amelyek Istipnénél kétségbeesetten harcolnak még nincs helyreállítva.

Nem a Balkánra küldi csapatát Anglia.

Asterdam. A Nieuwe Courant jelenti Londonból: Anglia nyugati csapatainak nagy részét Egyiptomba küldi, hogy a német-török offenzívának ellenálljon.

Krusevác megszenteltetés.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Galiwicz és Bojadjeff seregek átközötti kőszorult szerb csapatok, melyeknek **Stepanovics** tábornok a vezére, hátrvédjeiket nem tudták idejében felszabadítani és így a Krusevácot körülfáró németek a város bevételekor 8000 szerb foglyot ejtettek és mindenfajta hadiszerekszerlelet szákmányoltak.

A Krusevácot elfoglaló német csapatok a nyugati Moravától indultak el és a varvarini és bacinai országutakon, továbbá a Jugorplatinától nyugatra húzó utvonalakon, melyek a Ljugomir völgyéből a Velika Dranova melletti Golyska Morava völgyébe vezetnek, jutottak el Krusevác falai alá. Nyugatra Kruseváctól átlépték a Moravát és ilyenképpen a szerb utóvéd csapatok útját elzárták.

Krusevác eleste súlyos csapás a szerbekre. Elvesztették ezáltal a nagy kinostári löporgyárat, az Obilicevot, amely valószínűleg teljesen romokban hever, a szerb nép pedig ismét megszenteltetésnek tekinti a szent helyeket, ahonnan **Lázár** cár nagy hadi és diplomáciai sikerek után a Rigómezőre vonult ki döntő átközetre. Első ízben akkor tekintette megszenteltetésnek Krusevácot a szerb nép, amikor a törökök a kruseváci cári kaatély romjai helyén szerb földön az első mecsetet emelték.

Az „ismeretlen helyen tartózkodó” szerb főhadiszállást még közvetlenül sem érintette a háború, de a frontról érkező hírek szerint állandóan talajt veszít és a bomlás félreismerhetetlen jeleit mutatja. Ellentétét már a Morava partjain sem fog tudni kifejtetni. A két testvér-folyó védő vizeit a szövetségeseik már átérték és az északra feljövő nyomás napról-napra hatalmasabb lesz. A zúlló szerb csapatok és a szerb menekülők mind mélyebbre baszorultak a **Kapacnik Planina** kopár hegyei közé.

A bolgároknak a leskováci medencébe való előretörését ép úgy követni fogja a toplicai és medvedjei völgybe való előnyomulás, mint Galiwicz hadseregének felvonulása az Ibar-völgybe. Mindezek az utak a Rigómezőre vezetnek, melyet ma már a Vranjából és Usakéból előretörő bolgár csapatok fenyegetnek. **Köves** tábornok hadseregének több részét már szorosan a Szandzeák középső területének határain áll.

A Rigómező elzárásával a szerb hadvezetésnek ama rendkívül súlyos feladat elé kerül, hogy a nagy zűrzavarból, amely a Dunától a Vardarig nyúló visszavonulását követni fogja, veszteség nélkül vezesse ki a szerb hadsereget.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Még szerbiai offenzívánk kezdetén, mikor a szerb hadsereg előre elkészített állásaiban állott csapatainkkal szemben, a foglyoktól azt az értesítést szereztük, hogy ha át is törjük a legerősebb állásokat Pozsarevácnál és Palánkánál, az ellenség még sokkal kitűnőbb

megecsített vonalra húzódik vissza, az ugynevezett **Bagrdan-vonalra**. Az az állás, ahol mindenáron felakarták tartóztatni előnyomulásunkat, Bagrdan kis községtől, amely egy völgytekőben fekszik, délkeleti irányba húzódik a 733 méter magas **Bolub-hegységig**. A szerbek ezen a meglehetősen nagy kiterjedésű védelmi vonalon kizárták meg csapataink diadalmos offenzíváját megáthítani. A cél az volt, hogy elzárják a Kruseváctól előnyomuló csapatokat a Golijaska—Morava felé vivő útjukban és lehetetlenné tegyék a Cacak felől közeledő Köves-hadsereggel való egyesülést.

A szerbek a gyér hegyi utakat és a magaslati szorosokat nehéz és könnyű ágyúkkal szállították meg, valamint egész sereg gépfegyvert is alkalmaztak, úgy, hogy kénytelenek voltunk oldaltámadásokkal és bekerítésekkel kivetni őket állásaikból. Nehéz tűzeregünk, amely gyorsan követte csapatainkat, oly alapos munkát végzett, hogy a tulajdonképpeni harcra alig került sor. Miután hadseregünk **Radkovicot** bevette, a **Bagrdan-állás** láncát sikerült szétpattantani és kényszerítettük a szerbeket, hogy a híres vonalat őrtsék ki.

Az ellenség hanyat-homlok menekül déli irányban és első sorban nehéz ágyúit igyekszik biztonságba helyezni. Hogy ez a folytonos visszavonulás hol fog megállni, nehéz megállapítani. Biztos jelentések szerint napok óta nagyobb csapatelmozdulásokat észlelhetni dél és délnyugat felé. Az utak, amelyen az elvonulás történhet, éjjel-nappal menekülő csapatoktól nyüzsgőnek és a szerbek három-négy oszlopban menekülnek egymásmellett a montenegrói határ felé. További komoly ellentétést a Morava nyugati völgyében vártunk a kruseváci vonalon. A mai sikerek után és tekintve azt, hogy **Köves** tábornok hadserege ilyen ellenállhatatlanul roham előre, ez a lehetőség is megszűnik.

Piret köszönete Bulgáriának.

Szofia. Piretből hosszú köszöntővirat érkezett **Radoszlavov** miniszterelnökéhez, amelyet az új polgármester, a községtanács és nagyszámu bolgár származásu polgár írt alá, akik örömeiknek adták kifejezést, hogy végre felszabadultak és ezennel a szabad Bulgáriában élhetnek.

A németek Szalonikiban.

Genf. **Gustave Hervé** a Guerre Socialeban annak a véleményének ad kifejezést, hogy a németek a bolgárokkal és a törökökkel való egyesülés után **nem Konstantinápolyba, hanem Szatonikiba** tagnak masirozni.

Magyarok és osztrákok helyzete Szalonikiban.

Szofia. Szalonikiból az ottani osztrák és magyar kolónia több tagja érkezett a bolgár fővárosba, hogy a háborús bonyodalmak befejezését itt várják be. Közöttük vannak a keleti vasut alkalmazottai is, akiket az igazgatórág az entente preseziojának engedve, a háboru tartamára szabadságot. Ezek előadása szerint az osztrák és magyar segítőegyesület ezidőszent hajléktalan. Az „Olympus Palace” szálló tulajdonosa ugyanis felkérte az egyesület vezetőjét, álljon el a bérelti szerződéstől, mert élettermet ellenkező esetben az entente tisztjei bojkottálnák. Egyébként is sok kellemetlenség éri a magyarokat és osztrákokat, akiket minduntalan hamis kémkedési feljelentésekkel zaklatnak az entente ügynökök. A hatóságok azonban kellő védelemben részesítik őket a zaklatásukat nem tűrik.

Aki nincs a harctéren: pénzével harcolhat a hazáért! :- :- :-

Kidobott hetvenötezer korona.

(Egy nagyuri gesztus ára. — Amiről a tanács megtejedkezett.)

Az Aradi Közlöny tudósítottól.

Arad, november 9.

Két hét alatt idehaza nem nagyot fordult a világ kereke és már ismét tanácskozási gyűlések egybe a törvényhatósági bizottság tagjai. Nem igen csábító, amit ez alkalommal a tanács feltálat, olyan igazi háborús sütet, vagy lözet, rendkívül takarékosan összeválogatva, csak épen arra való, hogy az ember éhen ne haljon és földi létét tovább tengesse. Hiányzik a mi az inyt csiklandozza, ami szemnek és szájnak ingere. Nem is lehet ez másképen, ha közgyűlés közgyűlés sarkába lép és a városatyák majdnem többet tartózkodnak a városházán, mint némelyik tisztviselő.

A tanács mai előkészítő ülésén meg is jegyezte Lócs Rezső helyettes polgármester, hogy soha még oly kevés és jelentéktelen ügyet nem adott elő, mint a holnapi közgyűlésen. A liszt-ellátás kérdése módosul a kormány gabonarekviráló rendelete értelmében és a törvényhatóságnak kérnie kell a belügyminisztertől, hogy a kereskedelmi miniszternél eszközölje ki a város részére a Haditermény Részvénytársaságnál a még szükséges 730 vagon buzára szóló utalványt, még pedig olyképen, hogy lehetőleg a közeli területekről kapja a város a gabonát. Az őrlésre országos versenytárgyalás kiírását javasolja a tanács. Ez a mennyiség magában foglalja az ez év végéig engedélyezett kontingenst is, amelyet azonban a malmok már nem tudtak megvásárolni, mert készt az engedély. Mint azonban az előadó megjegyezte, ez a város jogait nem érinti, mert a malmok híven teljesítik azt, amit vállaltak.

A tanács nem tartja szükségesnek, hogy a törvényhatóság a Haditermény Részvénytársaságnál a provízió elengedés miatt intervniáljon. A bizottsági tagok azonban bizonyára más szemmel nézik a dolgokat és utasítani fogják a tanácsot, hogy kísérelje meg a jutalék leírását, mert ez által minden métermázsza liszt másfél koronával olcsóbb lesz. A malmok figyelmébe ajánlották ezt a tanácsnak és nem szabadna eme kérdés felett egy nagyuri gesztussal és nonszalansszal napirendre térni. Ötszáz vagon buzánál ez hetvenötezer korona, ami a polgárok zsebében maradhatna. A város igazán nem tehet róla, hogy a gazdák nem akarták pincora vinni a gabonájukat és spekuláltak vele, nem tehet róla, hogy a kormány rekvirátálni kénytelen. Azzal büntetni a városokat, hogy egy monopoliumot élvező részvénytársaság hasznát szaporítsa a háboru terhei alatt roskadozó polgárság, ez olyas valami, mintha mi magunk vetnénk ki hadisarcot a város és a falu háborújában a csatát elvesztő városi lakosságra. A tanács nem is gondolt erre a keserves helyzetre és ezért a közgyűlésnek kell a figyelmét felhívni rá.

Holnap terjeszti be a tanács a rendőrség fejlesztésére az államtól kiutalt hatvanhatezer korona felosztása tervezetét, amelynek két harmadát, 44 ezer koronát régebbi rendeletek és határozatok értelmében kell felhasználni. A fennmaradó huszonkétezer korona hovatartását javasló főkapitányi előterjesztést már ismertette az Aradi Közlöny, amikor Green Nándor főkapitány azt egybeállította. Kilenc lovasren-

dőri állást kreálnak. Ezek közül 3. a belvárosba teljesít szolgálatot, 6 pedig a külvárosokban őrzőjáratot tart. Felvetődött az az eszme, vajjon nem lenne-e jó a külvárosokban csendőrséget alkalmazni, de a főkapitány tapasztalataira hivatkozva, nem pártolta ezt az eszmét és mellettek is.

A rendőrfelügyelők közül a vezető 600 korona működési pótlókat kap, az egyik a X. fizetési osztályba lép elő. A folyton szaporodó munka miatt előki osztályt szerveznek és ide egy, a segédtszti állás megszüntetése után megválasztandó fogalmazót osztják be. Onálló iktató hivatalt kap a rendőrség és a vezetésével segédtszti állás megszüntetésével egy X. fizetési osztályba előlépő tisztviselőt bízzák meg. A polgári ruhában megfigyelő szolgálatot végző rendőraltisztok évi 240 korona pótlókat, a vasuti szolgálatot végző detektívek napi két korona ügyeleti díjat kapnak. A tanács előadásra ajánlja a reális szükséglet legszűkebb korlátai között mozgó tervezetet, amely régóta megérdemelt elismerésben is részesíti azokat, akiknek előmenetelőt biztosítja.

Foglalkozott a tanács a Patronáza-egyletnek az Aradi Közlöny mai számába ismertett kérelmével is, de mint ahogy nem ismeri a kölcsönt nyújtó pénzügyintézet feltételeit, addig nem mondhatja ki, hogy a kölcsönért garanciát vállal, holnap ismét ülést tartanak és ha addig az egylet be tudja szerezni a szükséges iratokat, akkor beviszik a közgyűlésbe, ha nem, akkor decemberben tárgyalják.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Bécs. Haparandából ma távirat érkezett, amely szerint Weiselberger osernowiozi polgármester és a többi osernowiozi előkelőségek orosz fogságból odaérkeztek és utban vannak hazafelé.

Szotia. Pirot polgármesterének valómása szerint a 20. és 3. szerb ezred legénysége összes tisztjeit meggyilkolta. Itt azt hiszik, hogy tíz napon belül a vasuti torgalom Budapest és Konstantinápoly között Nis-Szotian át megindulhat.

London. Dillon dr. jelenti Rómából a Daily Telegraphnak: Az ellenség kitűnő sajtóügyi szervezetének köszönhető, hogy Konstantin király, a görög vezérkar, a képviselők, valamint a nép betolygatos része meg van győződve arról, hogy az ententének a háborút el kell veszítenie.

Pétervár. Illetékes helyen nem hiszik, hogy Románia a háboruban részt venne, ha csak Németország fegyveres fenyegetéssel nem kényszerítené az entente ellen fordulni. Ezért szükséges, hogy az entente küldjön sok csapatot a Balkánra, hogy megakadályozza a német bolgár akciót Románia ellen.

Bukarest. Konstanzában tegnap a federalisták gyűlést tartottak, amelyen ugyanolyan határozatot hoztak, mint két hét előtt Bukarestben tartott gyűlésen. A mozgalom vezetői a gyűlésen nem vettek részt.

Turin. A Stampa a Balkán helyzetről és a sejtett görög-bolgár meg egyezésről ezt írja: A bolgároknak az adriai parton való megjelenése Valona biztosságának fenyegetését jelentené. Olaszország nem tűrheti, hogy ellenségei Valona hátába juszanak és ott megfulladásnak tegyék ki. A kormány az osztrák-magyar, német és bolgár csapatoknak az adriai tenger felé irányuló mozdulatait legnagyobb figyelemmel kíséri. A kormánynak meg kellene változtatni eddigi magatartását és meg kell akadályoznia, hogy Albánia görög-bolgár, vagy csak bolgár étvágy zsákmánya legyen.

Athen. A király kijelentette, hogy ha Venizelos és hívei folytatják az ellenállást a semlegesség ellen, katonai diktatúrát hirdet ki.

Róma. Gouvod francia tábornok hosszabb megbeszélést folytatott a hadügyminiszterrel és Salandrával. A hadügyminiszter Ameglie tábornokkal, a gyarmatügyi miniszterrel is értekezett.

Lugano. Az adriai vasutvonal mentén San Fito mellett a tenger irányában mintegy 50 hektárnyi területen hatalmas földcsuszamlás történt. A vasuti vonal másfél kilométernyi területen teljesen elpusztult.

Meghívó.

A II. kerületi nemzeti munkapárt nagyválasztmányának tagjait és mindazokat, akik Zimmermann Károly dr. megválasztása érdekében közreműködni óhajtanak, a folyó hó 10-én, szerdán este 9 órakor a Millennium külön termében tartandó értekezletre tisztelettel meghívja

az elnökség.

— **Másfél óráig a királynál.** Bécsből jelentik: A király ma Stürgkh gróf osztrák miniszterelnököt másfél óráig tartó kihallgatáson fogadta.

— **Az angol király keresztje.** Hágából jelentik: György király a betegszállító vonaton London felé haladva, a betegágyon maga akarta a Viktória-keresztet egy vitéz őrmester mellére tűzni. A katona letérdelt a fekvő királyhoz, de ennek nem volt annyi ereje, hogy a tüt a vastag egyenruhán átszurja és így környezetének jutott ez a szerencse. Egyébként a király már láztalan, de orvosai föltétlenül hosszú időre el fogják tiltani — a lovaglástól...

— **Az olasz kamara összehívása.** Rómából jelentik: Hivatalosan közöteszik, hogy a kamarát ez év december 1-ére hívják egybe.

— **A legfiatalabb vaskeresztés vitéz.** Berlinből jelentik: A német vaskereszt legfiatalabb lovagja Gröschel Vince, volt rothiold rendőr fia. A gyermekkorú mindjárt a háboru kitörésekor önként beállt katonának. Egy veszedelmes, de sikerült ériáratban való részvételéért épen tizenötödik születésnapján megkapta a császártól a vaskereszt második osztályát.

— **Gyászistentisztelet.** Néhai Schreyer Merynhért, az aradi Chewra Kadischa jótévedő emlékére november 10-én d. u. fél öt órakor az isr. templomban gyászünnepelet tartatik, melyre az előjáróság ezton hívja meg a hitközség és a Chewra Kadischa t. tagjait.

— **Aradfalvairt.** Bajnok Jusztinián honvédőrnagy, aki Versecen teljesít katonai szolgálatot, miután nyomban a háboru kitörésekor nyugállományból szolgálati feladatokra jelentkezett, 20 koronát küldött az Aradi Közlönyhöz, a következő szép sorok kíséretében:

— Ha anyagi viszonyaim megengednék, egy falut építenék magam is egy elpusztult helyébe. Sajnos, hogy nem tehetem, azonban Aradfalva létesítéséhez családom, úgy magam nevében néhány téglát beszerzéséhez járulok e szerény összeggel, melyet rendeltetési helyére juttatni a tek. szerkesztőségnek tisztelettel felkérve, szíveseégeért hálás köszönetemet kifejezni van szerencsém. Oly szívesen ha teendik hasonló körülményekkel vívódó polgártársaim, mint jó magam, hogy 40—50 téglát beszerzéséhez járulnak, úgy Aradfalva a haza, a nemzet s Arad város dicsőségére hirdetni fogja nemsokára, hogy a honserzetet örök lánggal lobog a magyar nemzet kezében.

— **Az olasz adósok és a német hitelezők.** Berlinből jelentik: A *Corriere della Sera* hasábjain Buzzatti tanár a német-olasz kereskedelmi kapcsolattal foglalkozik és kifejezésre juttatja az olasz kereskedőknek azt a kívánságát, hogy a kormány külön rendszabályokkal védje meg az olasz adósokat a német hitelezőkkel szemben. Buzzatti megjegyzi, hogy ez a kívánság, bármily megokolt is az olasz kereskedők részéről, a hágai konvenció huszonharmadik szakaszába ütközik. Olaszország Németországgal a legkülönösebb viszonyban van és lehet, hogy ez az állapot, amely nem nevezhető háborúnak vagy békének, sem ellenségeskedésnek vagy barátságának, a háboru végéig el fog tartani. Ha a törvényes eljárások során a német hitelezőket nem elégitik ki, Németország be fogja szűntetni a munkásnyuzdíjakat, amelyeket Svájc közvetítésével, oly sok olasz munkásnak fizet ki.

— **Románia új bankjegyeket bocsát ki.** Berlinből jelentik: A német kormány engedélyt adott C. J. Vaicoianunak, a román nemzeti bank igazgatójának és Denetrescunak, a román nemzeti bank főpénztári igazgatójának, hogy Brüsszelbe utazzanak és ott bankjegypapírt vásároljanak, új román bankjegyek kibocsátásának céljaira.

— **Bolgár főiskolák Üszkükben, Ochridában és Monasztirban.** Szótaból jelentik: A bolgár vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslatot tett aziránt, hogy Bulgária állítson fel Üszkükben egyetemet, Monasztirban technológiai iskolát és Ochridában papnevelő intézetet.

— **Sarah Bernhard műlábai.** A párisi „New York Herald” levelezője beszélt Sarah Bernhardtal, aki most amerikai körútra indul. Az agg művésznő elmondta, hogy a Les Cathedralesban, Eugene Morans darabjában tog játszott, majd Jeanne Doréban, Tristan Bernhard darabjában, végül egy-egy jelenetet ad Jeane D'Aróból és Romeo és Juliából. A 80 éves művésznő egy egész székény műlábat tart és megmutatta azokat a párisi újságíróknak, közölve valamennyinek a becésző nevét.

— **Olcsóbb lett a sertés húsa.** Berlinből átviratozzák: A sertés árának hatósági megállapítása következtében, ami 12-én lép életbe, regnap olcsóbb lett a német piacon a sertés húsa. Az ár átlag 40 százalékkal esett.

— **A vak katonának.** Merklér Vilmosné 3000 koronát juttatott el hozzá a vak katonák alapja részére. Rendeltetési helyére küldték az összeget.

— **A májusi tüntetések epilógusa.** Még emlékeztető az a tüntetés, amelyet az olasz hadüzenet napjaiban Arad lelkes és hazafias indulattal áthabított közönsége rendezett. A tüntetés első napján a rendőrség feloszlatta a jórészt fiatal emberekből álló menetet, mint-hogy a felvonulásra engedélyt nem kaptak. A feloszlátást végrehajtó esendörök és a közönség között több incidens történt. Rozsnyay József dr. aradi gyógyszerész, aki a Szabadság-téren történőket látta, a esendörök fellépésére megjegyzést tett.

— **Menjenek Galiciába vitézkedni —** mondotta Rozsnyay dr.

Emiatt egy rendőrszűzvel is szóváltása volt a gyógyszerésznek, akit végül hatóságértés miatt feljelentettek. Weil Károly dr. rendőri büntető bíró ma hozott ítéletet ebben az ügyben és miután a tanuvallomásokból megállapította, hogy sértő kifejezést nem használt a gyógyszerész, felmentette Rozsnyay József drt.

— **Ne küldjünk postán romló tartalmu küldeményeket.** A nagyváradi postai igazgatóság figyelmezteti a közönséget arra, hogy gyorsan romló tartalmu küldemény feladásától a hidegebb idő beálltáig a saját jól felfogott érdekében tartózkodják, mert a mai vasuti közlekedési viszonyok mellett a postai csomagok, még a Budapestre szólók is, legfeljebb a feladást követő negyedik napon juthatnak a címzett kezébe.

— **Wilson esküvője.** Newyorkból jelentik, hogy egy washingtoni távirat szerint Wilson elnök esküvőjét Mrs. Galttal december végén szűk családi körben tartják meg.

— **Tél van az északi harctéren.** A 850 tábori postáról írják az *Aradi Közlönynek*: Üdvözlötünket küldjük a tek. szerkesztőségnek, kedves olvasóinak és aradi ismerőseinknek a galiciai harctérről. Mindnyájan egészségesek vagyunk. Csak az a bajunk, hogy itt van a tél, itt erősen havasik. De azért nem félünk a muszáztól, nemsokára hazaküldjük őket és mi is haza megyünk. Tisztelettel Janauschek Ferenc villanyszerelő, Sergyán Demeter, Bischof Máté tizedes, Buzás Mihály Ilona-utca 8., Kriszán László, Hoka Ferenc.

— **Fiumelszállítmány Konstantinápolyba.** Fiuméből jelentik: Az Orsován át megindult magyar-román vasuti forgalom lehetővé tette, hogy most már Fiuméből is meginduljon az áruszállítás a Buzákra felé. A napokban a fiumei vasúti állomáson egy teljes vagon rakomány Fiuméből gyártott cigarettapapírost adtak fel, mely Konstantinápolyba megy, a török domány egyeduralma részére.

— **Katonai származású hulladék-papírból.** Németországban azidén — valójában Európában több országban is — nem jól ütött ki a származás, úgy, hogy felmerült annak a szüksége, hogy a katonai háborúkban a katonák tevékenységére szükséges származást valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra újabban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéká bizonyult legmegfelelőbbnek. A megvetett és kevésbé becsült makulatura tehát immo kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügy-miniszter rendelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő gazdálkodási hivataloknak beszolgáltatassák. Az így összegyűjtött papírost azután folszeletelik és származásjellettel ezzel tömlik ki a katonai ügykezeléshez: Bebizonyult az, hogy a fűzök a papírt kerülik, mint az ördög a tömjént, ilyenformán tehát katonáink a papírből készült anyagot nyugodtabban fognak piperegetni. Ilyen hulladék-papír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálankén: 2 koronáért az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalában.

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.**

— **A világháború-térképei Kerpelósi. 198**

Kis történetek

a nagy háborúból.

(Mackensen autogramja. — A mankó.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, november 9

Mackensen tábornok látogatása alkalmával a pályaudvaron történt, hogy elutazása előtt amíg a vonatra szállt kiváncsi tömeg vette körül. A sokadalomból utat tört magának egy öreg kis emberke és a körülállók nem kis meglepetésére egyre hangosabban mondta:

— Mackensen . . .

De tovább nem folytathatta, mert a hozzá közellevők megbotránkozva csitították el. Akadtak, a kik a fülébe sugták, hogy letartóztatják, ha az excellenciás ur nevét kiabálja. Azonban a kipirult, izgatott emberke nem tágitott és újból felhangzott:

— Mackensen . . .

Már ugy látezott, hogy botrány lesz a dologból, amikor az öreg így fakadt ki rossz magyarsággal:

— Engedjék az embert kibeszélni! Ezután még közelebb férközött a tábornokhoz és németül folytatta:

— Mackensen Herr Excellenz mir e' Gefälligkeit und geben Sie mir e' Autogram . . .

*

Tózsér Pál még a háboru kitörése elején esztergályos segéd volt és még béke időben a tekepályához szükséges bábút, már tavaly szeptemberben a lábukra sebesült katonák részére munkákat készített. Tózsér gazdája a háborus célra jó üzletet csinált, amennyiben később nagyobb megrendelést kapott, ennek Tózsér is örült, mert ő is többet keresett, sőt egy hónap múlva fizetésjavítást kapott. Történt azonban, hogy egy katona behívás Tózsért hadba szólította és a tavasszal fájó szívvel vett búcsút mesterségétől és távozott a harctérré. Hat hónapig váltakozó szerencséivel harcolt. Volt az orosz harctéren, részt vett a bukovinai harcokban. Majd az olasz frontra került. Itt rövid idő múlva lövést kapott a lábába. Nemsokára egyik aradi kórházba szállították, ahol hosszabb ideig tartózkodott. A kezelő orvos amikor a seb javulásban volt, csak mankóval engedte meg neki, a járást, ami bizony így is nehezen ment.

Mikor az ápolóné elébe tette a vadonat új mankót, Tózsér hirtelen elsomorkodott, könnyek tödültek a szemébe, majd a kezébe vette, nézegette, vizsgálta, végül az ápolónő nem kis csodálkozására — megcsókolta.

— Mit csinál — kérdezte meghatottan az ápolónő?

— Nézz meg ezt a mankót jól — felelte sirva a sebesült katona — mi van a fogójának a lábába vésvé?

Az ápolónő szótlanul vette el a katonától a mankót.

— Készítette Tózsér Pál — olvasta le a lánya. — ezt én csináltam.

Esztergályos vagyok s a mesterem, akinél dolgoztam, a hadsereg részére nagyban szállította a mankókat. Sohasem hittem volna, hogy magamnak is szükségem lesz rá . . .

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kér!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Első Aradi Betegsegélyző és Temetkezési Egylet vasárnap választmányi ülést tartott. Az ülést Reinhart Gyula alelnök vezette. ki a napirend előtt kegyeletos szavakkal emlékezett meg az egylet elhunyt tiszteletbeli tagjairól, Urbán Iván báró főispánról, Salac Gyula nvuz. polgármesterről és Glück Károlyról. Emléküket a választmány jegyzőkönyvileg örökitette meg. Több adminisztrációs és jótékonyasági ügy letárgyalása után a választmány Kohn S. N. elnök indítványára és Keppich Zsigmond vál. tag hozzászólása után kimondotta, hogy Aradtalva felépítéséhez 50 korona adománnyal hozzájárul és a katonák téli ruháira ugyancsak 50 koronát adományoz.

(*) Az Aradi Izraelita Kiházasító Egylet vasárnap választmányi ülést tartott Kohn S. N. elnöklete alatt. A napirend előtt az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg Glück Károlynak, az egyletnek hosszú időn át volt érdeműs alelnökének és Salac Gyulának, az egylet tiszteletbeli tagjának elhunytáról. Emléküket a választmány jegyzőkönyvileg örökitette meg. A gyűlés folyamán két elszegényedett izraelita leány kiházasítására 600 koronát, Aradtalva felépítéséhez pedig 50 koronát szavazott meg a választmány.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1915. évi november 10-én:

C, Bériet.

C, Bériet.

Egy test két lélek.

Szímű.

Felelős szerkesztő

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

APOLLO

SZÍNHÁZ.

1915. november hó 10 és 11-én
szerden és csütörtökön

Letört szárnyak

Regeny a cirkuszéletből 1 előjáték és
3 felvonásban.

Főszerepben

Fern Andra

Előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

**Női
felöltők**

**ujdonságok és
szőrmeárak**

„ nagy „

**választékban
megérkeztek**

György

Menyhért

és Társa

áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bajáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Háziasszonyok

figyelmébe ajánljuk, — tej hiányban a világhírű Nestlé-léle

Sűrített tejet.

(Teljesen pótolja a friss tejet.)

Tea és Rum.

Legjobb minőségek, a legolcsóbb árakon.

	Kor.
1 Ht. Rum Jam. igen fin. . . .	5.40
1 " " " " finom	4.40
1 " " " " Hungaria (családi) 3.40	
1 doboz Tea legfin. kev. . . .	2.—
1 " " " " " " " " " "	1.—
1 osom. ; ; tözmelék 1.20	
1 " " " " " " " " " " " "	—00

Vojtek és Weisz

drogeria és parfumeria üzlete
Aradon.

Postai megrendelések a legpontosabban teljesítetnek. 4219

**PFAFF
varrógépek**

műhímezésre és ipari célokra, utolérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás. Waffenrad kerékpárok, Iro-angyal védjegyes és Columbia gramphonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók
Arad, Szabadság-tér 5-6.
Telefon szám 96.

Eladok

**zsirt,
szalonját,
fokhagymát,
diót m/m.-kint,
burgonyát,
vöröshagymát**

m/m.-kint és waggononkint, valamint veszek is.

Kalmár Endre

Arad, Arpád-tér 5. 2500
670. Megyei telefon 670.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Magyar királyi államvasutak.

215450—1915. F. IV. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1915. novemb. hó 16-án.
Arad	15-én.
Békéscsaba	29-én.
Brassó	22-én.
Budapest—Józsefváros	18-án.
Budapest dunapart teher p. u.	25-én.
Budapest nyugoti pályaudvar	23-án.
Debreczen	29-én.
Eszék	23-án.
Fiume	19-én.
Győr	22-én.
Kassa	16-án.
Kolozsvár	18-án.
Losonc	24-én.
Miskolc	17-én.
Nagyszében	26-án.
Nagyvárad	29-én.
Pápa	17-én.
Pécs	15-én.
Pozsony	25-én.
Sátoralja-Ujhely	24-én.
Szabadka	25-én.
Szatmárnémeti	26-án.
Szeged	19-én.
Szolnok	22-én.
Temesvár Józsefváros	17-én.
Ujvidék	27-én.
Zágráb	13-án.
Kaposvár	

Budapest, 1915. évi október hó 22.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik).

8987--1915.

Hirdetmény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

Az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kiténtető lajstrom 8 napra a városházánál kiténtetvén, azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik.

Az adókiivető bizottság végzéseinek kihirdetése után az érdekeltektől adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt élőszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely oknál fogva, a felszólamlási bizottsághoz

felelkezni. Hasonló nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is.

Az az adózó, ki a tárgyalásnál jelen volt, a felelkezés indokait írásban 8 napi határidő alatt adhatja be.

A felelkezés a kiivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a megfelelkezett adó összege a múlt évre kiivetettnél nagyobb, a felelkezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatóságnál benyújtani (bejelenteni) s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs.

Kelt Aradon, 1915. évi november hó 3-án.

A városi adóhivatal.

Csődárverési hirdetmény.

Vb. Lechner és Fleischer aradi posztókereskedő cég (Szabadság-tér), csődügyében közhírré teszem, hogy az állandó csődválasztmány felhatalmazása alapján a csődleltár 1—252. tétele alatt 11564 korona 43 fillér beszerzési és 14607 korona 21 fillér becsértékben összeirt posztó és selyemárukat, azonkívül a csődleltár 253—276. tétele alatt 2814 korona beszerzési és 989 korona 50 fillér becsértékkel kiténtetett üzleti felszerelési és berendezési tárgyakat egy tömegben ajánlati árverés útján értékesítem oly módon, hogy a 10%-os bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok ez év november hó 18-ának délelőtt 12 óráig nálam nyújtandók be, mely ajánlatok felett az állandó csődválasztmány november hó 18-án d. u. 4 órakor Dr. Krausz Gyula ügyvédi irodájában (Forrai-utca 20.) tartandó ülésén fog határozni, olyképp, hogy előzőleg szóbeli árverés tartatik és az után az írásbeli ajánlatok bontatnak fel, fenntartván magának a választmányi jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani és az ingóknak más módon leendő értékesítését elrendelni. A vevő által megvásárolt áruk a vételtől számított 3 nap alatt az üzleti helyiségből elszállítandók, további ottartás esetén az aránylagos bérösszeg a megfelelő időre megtérítendő. Az adásvételi illeték a vevő által viselendő. Tömeggondnok és választmány a leltárban összeirt tárgyak mennyisége és minőségeért, nemkülönbén a leltár esetleges tévedéseért szavatosságot nem vállal. Az ingók megtekintését tömeggondnok kívánatra d. u. 4—5 óra között eszközli.

Kelt Arad, 1915. évi november hó 7.

Dr. Moga Lajos,

ügyvéd,

mint vb. Lechner és Fleischer cég csődtömeggondnoka.

4398

Kádárműhelyünk

felosztása folytán kb 1500 drb. különféle nagyságu ::

jó, száraz dongánk eladóvá lett

Venni szándékozók, sziveskedjenek alulirt felügyelőséghez fordulni. ::

A Kisjenői Főhercegi Uradalom haszonbérlete r.-t. gazdasági felügyelősége.

Friss őrlésű búza

KORPA

állandóan kapható, egy fogyasztónak 10 mázsáig terjedő mennyiségben

23.20 korona mázsánként

zsákkal együtt, itt raktáron átvéve.

Vidéki megrendeléseket gyorsan fogantostunk.

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület
Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete

ARADON,

Boros Béni tér és Werbőczy utca sarkán.

Telefon 463.

Sürgőnycim: Gazdasági Egyesület.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„Fekete szemű”
szerda este a szokott helyen és időben várom. 4401

„Busavirágnak”
újából levele van a kiadóban. Kérem átvenni. 4402

Fiatal asszonyka
tisztességes ismeretséget óhajt kötni igazi úri emberrel. Leveleket „Háború” jellegre a kiadóhivatalba kér. 4410

Mely uriember
óhajtja állandó tisztességes ismeretséget egy 30 éves független nőnek. Leveleket „Boldogságra vágyom” jellegre a kiadóhivatalba kér. 4409

Középkora
intelligens gavallér helybeli vagy vidéki uriember tisztességes ismeretséget keresi független fiatal urilasszony, akinél szabad idejét kellemesen eltöltené. Leveleket „Udvösség” jellegre a lap kiadóhivatalába kér. 4384

ALKALMAZÁST KERES.

Kiszolgáló leányok
bármilyen üzletben állást keresnek. Cim Nagy Magda, Csarnovits Peter-utca 16. szám. 4418

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek
azonnali belépésre egy első segédet, aki a f. szer és vegyeskereskedésben járatos. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok Goldberger G. Marosborsa küldendők. 4400

Ov: dékkes.
tisztességes, megbízható és józan-életű hivatalosolga, ki egyben pénzeszedő, azonnal alkalmazást nyer. Cim a kiadóhivatalban. 3445

Idősebb
egyszerű asszony mindenestől keresetik. Cim áll. 16., Arad Gáj. 4414

Idősebb kocsiat keres
azonnali belépésre Seidner Sándor, Marosborsa (Aradm.) 4386

KIADÓ LAKÁS.

Egy utcai
két udas szoba, azonnal kiadó József főherceg-ut. 22. földsz. ajtó IV. 4405

Elegáns butorított
2 szobás lakás földszobával, esetleg konyhaszóniával 1 vagy 2 személy részére f. hó 15-től kiadó Aranykéz-utca 2-3 4879

Modern

négyszoba, előszobából 40 par-
kettázott földszinti lakás (egyik
utcai szobába lépcsőházból külön
bejárat) villany, gázberendezéssel,
Török I.-u. 1/b. új házban novem-
ber 1-ére kiadó. 2647

ÜZLETEK.

Jóforgalmu korcsmafizlet
gr. Tisza István ut 66. szám alatt
más foglalkozás miatt házzal
együtt sürgősen eladó, vagy ha-
szonbérbe kiadó. 4810

INGATLAN.

Makoltatás.

A halmagy vidéki őserdőben 2200
kataszteri hold bükkerdő nagy-
szerű vízellátással hozzáférhető
helyen bérbeadó, esetleg par-
cellákba is, 1916. április 30. ig.
Felvilágosítást ad Goldschmidt
Mihály Arad. 4406

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy íróasztal,
ebédlő kredenc, egy kis szállóprás
eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4407

Komlóspár

kis és nagy mennyiségben kapható
Gavilovits Mihály úst kereskedé-
sében Battonyán. 4406

Szén salak

kapható a báró Bohus-palotában.
Bővebbet a házfelügyelőnél, III.
kapu. 4407

Lekvár,

díó, egy-egy fél waggon, eladó.
Cim a kiadóhivatalban. 4412

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler
Sándor könyv- és papírkereskedé-
sében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Petreselymet,

sárgarépát métermázsánként, fok-
hagymát 4 kg.-ként szállít Csató
Lajos konyhakertészet, B.-Orsaba
Vantánát-puszta. 4388

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos
betétes cipők tisztításához a leg-
jobb szer az „Eos Cream” kapható
Aradon kizárólag a Cipő Törszék-
ben. 3405

Eladó

egy pár teljesen új igen finom
magyar szerszám ezüst veretű,
két garnitúra dus sallanggal. Cim
a kiadóhivatalban. 4878

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett

egy drótszűrű fehér kutya, barna
foltokkal, „Teddy” névre hallgat,
a becsületese megtaláló illő jutá-
lomban részesül. Batthyányi-utca
25, I. emelet. 4411

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére fel-
vétetnek a Messenger-boy irodában
Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt
kapható az Aradi Közlöny.

A máriaradnai kir. járásbíró-
ság. 2251—1915. szám.

Idéző hirdetmény.

A máriaradnai kir. járásbíró-
ság közhírré teszi, hogy Lapadát
Trandafir felperesnek özv. Leák
Jánosné és társai alperesek ellen
890 kor. 30 fillér tőke és jár. iránt
indított perében a per felvételére
és érdemleges tárgyalására határ-
napot tűzött és felhívta a feleket,
hogy 1915. évi november hó 29.
napján délelőtt 10 órákor hivatalos
helyiségében 17. ajtószám alatt
jelenjenek meg, egyszersmind pe-
díg az alperes részére, aki ismer-
etlen örökösök részére ügygond-
nokul Dr. Bodó Albert ügyvédet
(lakik Mária-radnai) nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperese-
ket, hogy a fent megjelölt határ-
napon és órában személyesen vagy
képviselőre jogosult és igazolt
meghatalmazott által jelenjenek
meg, mert ellenkező esetben az
ügygondnok fog helyettük eljárni.

Máriaradnán, 1915. évi novem-
ber hó 8. napján.

Dr. Farkas György
s. k. kir. járásbíró.

4399

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Eladó

juhborók,
kész ujassubák,
bárány gallér borók,
sapka bélés borók

Grosz Lajosnál,

Boros Beni-tér 14. sz. 4403

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arc bőrét

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krémét.

Ara egy téglalynak 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
Hajfestő fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,
a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Deplitor. E kitűnő, a maga nemében pára-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt aró, ayak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerok kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád**
ARAD, Andrásy-tér 22. sz.
Alapítva 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.